

Mieli kolegos,

Pastaruoju metu nuolat stebiu diskusijas, kilusias dėl Psichologų praktinės veiklos įstatymo, nors iki šiol jose labai aktyviai nedalyvavau. Kaip ir 2010 metais, pasirašydamas psichologų memorandumą, aš esu už tokio įstatymo atsiradimą ir psichologų veiklos licencijavimą. Ilgą laiką psichologijos profesija, būdama svarbi ir populiari, tarp kitų profesijų užėmė tikrai nepelnytai nesolidžią vietą. Jos nebuvimas ekonominių veiklos rūšių klasifikatoriuje žeminančiai vertė psichologų veiklą „slėpti“ po įvairiais kitais pavadinimais. Sveikatos apsaugos sistemoje, kur dirbau beveik 20 metų, klinikiniai psichologai iki šiol buvo nelygiaverčiai gydymo proceso dalyviai. Sveikatos apsaugos ministerijos, kuriai priklausė rūpintis klinikinių psichologų reikalais, dėmesys klinikiniam psichologams, kaip ne medicinos profesijai, taip pat buvo menkas. Psichologo vardas iki šiol buvo visai teisiškai neapsaugotas ir jį galėjo naudoti net jokie psichologinio išsilavinimo neturintys žmonės. Teisinis psichologo profesijos apsaugojimas jau seniai buvo reikalingas.

Pabandysiu paminėti tuos aspektus, kurie, mano manymu, yra svarbiausi.

Mano manymu, labai svarbu, kad atsiranda prižiūrima praktika. Tų psichologinio konsultavimo įgūdžių, kuriuos psichologijos studentai gauna baigdami studijas universitetuose, nepakanka, kad po jų baigimo galėtų visiškai savarankiškai praktikuoti be supervizuojamos pagalbos. Studijuojantys psichologiją gauna daug teorinių žinių, tačiau apimtyms kursų, kuriuose mokomasi praktinių įgūdžių, tikrai nėra didelės. Be to, vienokia ar kitokia prižiūrima praktika yra įprasta (privaloma) daugelyje profesijų. Net mokantis vairuoti automobilį, reikalingas tam tikras vairavimo su instruktoriumi valandų skaičius. Kitas dalykas, kaip ta supervizuojama praktika būtų organizuota. Būtų ypatingai svarbu, jei jauniems psichologams bus sudarytos sąlygos gauti supervizijas įstaigose, kuriose jie dirba, nemokant papildomai už supervizijas. Sunkiausia būtų tiems jauniems kolegoms, kurie iš karto po universiteto pradeda savarankišką privačią praktiką. Tuomet jie turėtų ieškotis supervizorių patys. Įstatymo oponentai teigia, kad sunkumų patirs ir tie kolegos, kurie gyvena ir dirba ne dideliuose miestuose, o mažuose miesteliuose, kad jiems teks važinėti į supervizijas. Taip, sunkiau būtų tiems, šalia kurių nėra patyrusių kolegų. Galbūt tai būtų įmanoma spręsti supervizijomis internetu. Apibendrinant, manau, kad būtinos prižiūrimos praktikos atsiradimas yra labai sveikintinas dalykas. Kitas klausimas – kaip tai organizuoti taip, kad tai sukeltų kuo mažiau papildomo rūpesčio ir išlaidų. Maždaug metų trukmės prižiūrimos praktikos apimtis, man regis, yra optimalus laikas.

Tikriausiai daug nerimo kolegoms kelia tai, kad priimant įstatymą lieka daug neapibrėžtumo, kaip jis bus įgyvendinamas, tai, kad šiai dienai nėra parengta tvarka, kokia bus organizuojama prižiūrima praktika ir kai kurios kitos įstatymo nuostatos. Tai kelia daug nerimo ir baimių.

Tame, kad licencijomis rūpintis Psichologų sąjunga, matyčiau ir plusų, ir minusų. Minusai būtų tai, kad atsiranda privalomas priklausymas šiai organizacijai. Nors Europoje tikrai yra tokių pavyzdžių, - pavyzdžiui, psichoterapeutai, turintys Europos psichoterapeuto sertifikatą, turi priklausyti ir nacionalinei psichoterapijos organizacijai, atstovaujančiai EPA ir taip pat pačiai Europos psichoterapijos asociacijai. Teigiamą pusę matau tą, kad pati psichologų bendruomenė rūpintis savo profesijos kokybe.

Man regis, svarbi įstatymo nuostata, kad licencija išduodama neribotam laikui. Girdisi baimių, kad psichologai bus verčiami eiti į formaliai organizuojamus kursus, rinkti būtinas valandas. Tačiau, kiek suprantu, gavus licenciją, jos nebereikės periodiškai atnaujinti. Ir tai, man regis, šiame etape yra teisinga. Norėtusi, kad licencijavimo reikalavimai būtų minimalūs, kad jų kartelė nebūtų per daug aukštai iškelta. Nuolatinis kvalifikacijos kėlimas yra labai svarbi nuostata, tačiau privalomas jos reikalavimas šiuo metu būtų per didelis. Nuosaikus ir laipsniškas reguliavimas, man regis, - geras kelias.

Tai, kad psichologų praktikos įstatymas iššaukė tokią intensyvią diskusiją, laikau teigiamu ženklu ir demokratijos išraiška. Mane labiau neramina tonas, kurį neretai tenka girdėti,- emocionalūs ir žeminantys epitetai, aklas savos pozicijos laikymasis, o ne kompromisų ieškojimas. Neretai kolegos diskutuoja ar piktinasi dalykais, kurių aš nematau įstatymo tekste. Mano manymu, tai neprideda konstruktyvumo diskusijai, o tik skatina puolimo-gynybos strategijas.

Tokie būtų mano, kaip daug metų praktikuojančio psichologiją ir psichoterapiją, pastebėjimai. Labai viliosiu, kad dabartinės aistros pamažu nurims. Jau daug metų vienaip ar kitaip dalyvauju įvairiose psichologijos ir psichoterapijos reglamentavimą svarstančiose institucijose. Iš savo patirties žinau, kaip sunkiai sekasi rasti sutarimus įvairialypėje mūsų bendruomenėje. Dažnai, atrodytų, pasistūmėjus sprendimams vėl nusiritame atgal ir iš naujo svarstome jau daug diskutuotus dalykus. Labai tikiuosi, kad šį kartą bus pasiektas aiškus ir psichologų ir jų klientų interesus apsaugantis rezultatas.

Pagarbiai,

Robertas Petronis